

OHOI OSAAMISTA VUOROHOITON HOITO, KASVATUS JA PEDAGOGIIKKA KOULUTUS 22.9 ja 27.10.2015

**Arjen pedagogiikka – koonti välitehtävän esimerkeistä
vuorohoidon työntekijöiden käyttöön.**

**Esimerkit ovat tuottaneet vuorohoitoyksiköiden työntekijät
Keski-Suomessa syys - lokakuussa 2015**

Koonnin teki Timo Hintikka / JAMK

PEDANET VERSIO 7.12.15

jamk.fi

**Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020**

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. ARJEN PEDAGOGIIKKAAN TOTEUTTAMISEN ESIMERKIT	5
2.1 PUKEMINEN	5
2.2 RUOKAILU	7
2.3 SIISTEYSKASVATUS, WC	10
2.4 SIIRTYMÄTILANTEET	12
2.5 LEIKKI JA RAKENTELU.....	13
2.6 RETKET JA ULKOILU.....	15
2.7 MUUT TILANTEET	16
3. YHTEENVETO.....	19

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

1. JOHDANTO

TEHTÄVÄNANTO KOULUTUKSIIN OSALLISTUNEILLE:

”Kuvaile joku arjen tilanne (muu kuin järjestetty opetustilanne), missä onnistuneesti liitit pedagogiikkaa arjen toimintaan. Milloin ja missä tilanne tapahtui? Mitä tilanteessa tapahtui? Mitä lapsi/lapset tilanteessa oppi(vat)?

Voit halutessasi pohtia miten esiopetus ja/tai erityinen tuki toteutuu epätyypillisinä aikoina vuorohoitoarkeen nivoutuen.”

Varhaiskasvatuksessa arjen pedagogiikalla tarkoitetaan lapsen oppimista ja oppimisen ohjaamista päivittäisissä rutiineissa ja erilaisissa arjen tilanteissa. Oppiminen nähdään tällöin kokonaisvaltaisesti, jota tapahtuu perinteisten opetustuokioiden lisäksi erityisesti lapsen hoitopäivän arjessa perushoitotilanteissa, leikissä, siirtymätilanteissa ja ulkoiluissa. Arjen perushoitotilanteet korostuvat oppimistilanteina, mitä pienempi lapsi on. Arjen pedagogiikkaan toteutumisessa on myös huomioitava toimintaympäristön suunnittelu ja sen monipuolinen hyödyntäminen.

Arjen pedagogiikka on vuorohoidossa keskeinen ja tärkeä toimintatapa ohjattaessa ja tukien lasten oppimista. Lasten vaihtuvien hoitoaikojen vuoksi lasten oppimisen ohjaaminen vaatii yksilöllistä huomiointia ja eri arjen tilanteiden hyödyntämistä pedagogisesti. Haasteena henkilöstöllä on yhteisen säännöllisen suunnitteluajan löytyminen vuorohoidossa vaihtuvien työvuorojen vuoksi. Tällöin arjen pedagogiikan toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen edellyttää työntekijältä henkilökohtaisella tasolla ammattitaitoa ja pedagogista osaamista sekä tietoa lapsen kasvusta, kehityksestä oppimisesta sekä persoonasta.

Arjen pedagogiikan toteuttamista henkilöstö suunnittelee vuorohoidossa sekä tietoisesti että luovasti "tartu hetkeen" pedagogiikan mukaisesti. Vuorohoidossa tulee usein arjen oppimistilanteita, joita voi hyödyntää pedagogisesti. Tällöin on tärkeää, että työntekijät havainnoivat lapsia ja ovat läsnä lasten arjessa sekä tiedostavat päivän eri tilanteisiin sisältyviä pedagogisia mahdollisuuksia. Työntekijöillä on tällöin mahdollisuus tarttua hetkeen ja hyödyntää sekä rikastuttaa lasten toiminnasta, keskusteluista tai kysymyksistä nousevia asioita tai ilmiöitä. Voidaan puhua siis "tartu hetkeen" tai spontaanista pedagogiikasta, joka on lähtökohtaisesti lapsilähtöistä ja lapsen toimijuutta ja osallisuutta tukevaa pedagogiikkaa

Vuorohoitoyksiköiden työntekijöiden esimerkeissä, jotka ovat koottu tähän dokumenttiin, arjen pedagogiikan toteuttamisessa korostui yksilöllinen ohjaus ja tuki

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

sekä pienryhmätoiminta. Koko ryhmän ohjauksessa arjen pedagogiikka ilmeni lähinnä ruokailu- ja siirtymätilanteissa sekä retkissä. Iltaisin ja viikonloppuisin arjen pedagogiikkaa toteutettiin vielä yksilöllisemmin, kun lapsia oli hoidossa vähemmän. Tällöin koko päiväkotia pystyttiin hyödyntämään monipuolisemmin esim. lasten leikkiympäristönä tai muutaman lapsen kanssa oli luontevaa lähteä retkelle paikkoihin, joihin isomman lapsiryhmän kanssa ei välttämättä lähdettäisi.

Palautetut esimerkit ovat luokiteltu sen mukaan mihin vuorohoidon arjen tilanteisiin ne liittyvät. Yleisemmin arjen pedagogiikan toteuttamistilanteet liittyivät perushoitotilanteisiin kuten pukemiseen, ruokailuun ja siisteyskasvatukseen. Lisäksi esimerkkejä on siirtymätilanteista, ulkoilusta, retkistä ja leikistä ja rakentelutilanteista sekä muista yksittäisistä tilanteista. Arjen pedagogiikan esimerkit käsiteltiin koulutuksessa pienryhmissä. Osallistujat kertoivat valikoidusti esimerkeistä ja pohtivat yhdessä kuinka ko. esimerkkiä voisi rikastuttaa pedagogisesti ja yhdistää esim. luovasti muihin arjen tilanteisiin.

Arjen pedagogiikan toteuttamisessa on hyvin huomioitu varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti sisällöllisistä orientaatioista erityisesti matemaattinen ja luonnontieteellinen orientaatio. Pukiessa luokiteltiin vaatteita koon ja värin mukaan tai retkellä ihmeteltiin luonnon kasveja. (Lapselle ominainen tapa toimia eli tutkiminen ja kokeilu (esim. retket), leikkiminen (esim. ulkoilu), liikkuminen (retket, ulkoilu, siirtymätilanteet) sekä taiteelliset elämykset ja ilmaiseminen (erityinen tuki) huomioitiin arjen pedagogiikan toteuttamisessa. Kielen kehityksen tukeminen ilmeni esimerkeissä myös eri tavoin. Erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten kanssa tekemisen rytmitys ja nimeäminen oli tyypillistä esim. kehon osion opettelu pukiessa tai laulut ja lorutellut pottutilanteissa. Isompien lasten kanssa taas keskusteltiin ajankohtaisista tai lapsia askarruttavista seikoista ja tuettiin lasten omaa ajattelua kysymysten ja pohdiskelun avulla.

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

2. ARJEN PEDAGOGIIKKAAN TOTEUTTAMISEN ESIMERKIT

2.1 PUKEMINEN

Pukeutuminen toistuu hoitopäivän aikana useamman kerran kuten ulkoiluun lähtiessä ja lepohetkeltä herätessä. Tärkeää pukeutumisessa on lapsen omatoimisuuden tukeminen yksilöllisesti. Parhaimmillaan pukeutumishetket ovat rauhallisia ja kiireettömiä, jolloin lapsia voidaan huomioida yksilöllisesti ja keskustella vaihtoen kuulumisia. Pukemistilanteisiin on mahdollista yhdistää hyvin mm. vaatteiden nimeämistä, värien opettelua, vertailla vaatteiden kokoa, laskemista, opetella kehon osia kuten esimerkeissä tulee esille.

Esimerkki 1

Olimme lähdössä aamupäivän ulkoiluun. Harjoittelija oli laittanut eteiseen lasten haalarit, pipot ym. valmiiksi kasoiksi. Eräs vilkas ja ehtiväinen poika kerkesi sekoittaa suurin piirtein kaikki kasat. Lasten kanssa sitten yhdessä järjestelimme kasat uusiksi ja opettelimme samalla värejä. "Kenen oli keltainen pipo?" "Laita mustat rukkaset samaan pinoon vihreän haalarin kanssa". Hyödyllistä värien opettelua ja lajittelua!

Esimerkki 2

1,5-vuotiaan riisuminen

Ennen päivälepoa vaippaa vaihdettaessa lasketaan lapsen sormet ja varpaat. Lapsi rauhoittuu kuuntelemaan ja oppii jo kuulemaan numeroita 1-5. Kysellään samalla "missä Eetun varpaat?", "missä nenä?" jne. Samalla aikuinen näyttää lapsen sormella näitä kehonosia.

Esimerkki 3

Ryhmässämme on 3-vuotias maahanmuuttaja tyttö, joka ei oikeastaan puhu silloin kun muita lapsia on paikalla. Hän tykkää laulamisesta joten käytin rauhallista riisumistilannetta hyväkseni. Muut lapset olivat jo menneet nukkariin ja maahanmuuttaja tyttö oli eteisessä istumassa, eikä hän olisi halunnut mennä nukkumaan. Aloin keksiä omasta päästä laulua jossa luetteloin vuoron perään vaatteita, joita hänen piti riisua. Näin tyttö oppi vaatteiden nimiä ja riisui mielellään aina sen vaatteen, josta laulettiin. Hän myös toisteli aina vaatteen nimiä ja näin opetteli suomenkieltä.

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Esimerkki 4

Työskentelin 3-5-vuotiaiden pienryhmässä, jossa pukeutumistilanteet olivat toisinaan haastavia joillekin lapsille. Joskus sitä häiritsi porukan paljous, jolloin puettiin rauhallisemmassa paikassa jne. Joskus tieto kotiinlähdistä ei innostanut leikkien ollessa kesken ja näin ollen "pistettiin homma löperiksi".

"Mennäänkö laskemaan montako vaatekappaletta sinun naulakosta löytyy? Minkäköhän värisiä sieltä löytyy?" kysyin kerran pojalta, jonka pukeutuminen oli usein hidasta ja häsläystä. Siltä seisomalta oltiinkin jo menossa.. Levitettiin tarvittavat vaatteet lattialle, laskettiin ne, mietittiin värejä. Puettaessa selitin kunkin vaateen tärkeän tehtävän ja miksi niitä kylmillä ilmoilla tarvitaan.

Siinä unohtui ylimääräinen sähläys ja oltiinkin jo menossa.. Levitettiin tarvittavat vaatteet lattialle, laskettiin ne, mietittiin värejä. Puettaessa selitin kunkin vaateen tärkeän tehtävän ja miksi niitä kylmillä ilmoilla tarvitaan.

Siinä unohtui ylimääräinen sähläys ja selvittiin ilman suurempia "vääntöjä".

Välillä sitä osaa vetää oikeista naruista ja saada asia näyttämään joltain muultakin (pukeminen voi olla samalla esim. värien opettelua ja laskemista). Tämä poika sai kyllä muitakin apuvälineitä kyseisiin tilanteisiin.

Seuraavana päivänä poika ilmoitti: "minulla ei tänään olekaan mustat rukkaset vaan siniset, ettäs tiijät".

Esimerkki 5

Käytän arjen pedagogiikkaa usein pukemistilanteissa. Varsinkin laskemista on mukava käyttää, jos lapsi on väsynyt eikä suostu muuten olemaan yhteistyökykyinen. Laskemme yhdessä vaikkapa kymmeneen ja lapsi laittaa laskemisen aikana housut jalkaan. Seuraavan "kymmenen" aikana laitetaan takki jne. kunnes kaikki vaatteet ovat päällä. Toisinaan pukiessa yritämme/yritän laskea niin moneen kuin ehdimme/ehdin ennen kuin kaikki vaatteet ovat päällä. Joskus taas rallattemme " yksi-kaksi-kolmeneljä-viisi- ja alusta..." koko pukemisen ajan. Joskus laskemme montako vaatekappaletta tänään puetaan ennen kuin lähdemme ulos tai kuinka monet kenkäparit eteisessä odottaa pukijaa. Näissä kaikissa tilanteissa pukeminen sujuu aika tavalla kuin itsestään, kunhan vaan itse kasvattaja tekee asian innostavalla ja iloisella mielellä sekä vaihtelee tarvittaessa laskutapaa. Usein lapsi kyllä haluaa toistaa samaa tehtävää useamman kerran.

Näissä tilanteissa lapsi oppii sen, että pukeminen voi olla hauskaakin. Toisaalta lapsi saa siinä aikuisen huomion kokonaan ja vaikka tilanteessa olisi useampikin lapsi, aikuinen on oikeasti läsnä ja kiinnostuneena seuraa, miten lapsi/lapset selviytyy

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

tehtävästä. Lapsi oppii myös laskemaan tilanteessa kuin huomaamattaan. Käsineitä laittaessa/kenkiä laskeessa myös luku (esim. kymmenen) määränä tulee tutuksi. Pienten lasten kanssa riittää mainiosti viiteen laskeminen, jos haluaa lapsen oppivan yhdistämään luvun ja määrän.

Esimerkki 6

Pukemis – ja riisumistilanteet

- minkä VÄRISET sukat laitat jalkaasi? Onko sinulla RAIDALLINEN pipo?
- ulkona on KYLMÄ, on laitettava paljon päälle! jne...
- laita NILKAT piiloon, jne...
- VIIKATAAN ja laitetaan JÄRJESTYKSEEN, helpompi pukea unien jälkeen

Esimerkki 7

Kerran viikonlopun uloslähtö tilanteessa oli sellainen tilanne, että puin muutamaa pientä lasta ja sitten oli muutama vähän isompi. Isommilla lapsilla hirveä hoppu saada vaatetta päälle ja apua pitäisi saada heti vetskarin laittoon ja muuhun. Selitin lapsille, että nyt on muutama pieni lapsi, jotka vaatetta ei saa itse päälle ja minun täytyy niitä ensin auttaa. Isommatkaan eivät pihalle pääsisi ennen kuin kaikki olisivat valmiita. Isommat lapset asennoituivat hienosti ja toinen niistä rupesi auttamaan pientä pukemisessa; haalaria päälle ja pipoa päähän. Olin niin ylpeä ja kehuin miten hienosti osaavat auttaa. Pieni lapsi oli yleensä vielä vähän riskaaja ja niin hienosti antoi toisen auttaa.

Isommat lapset oppivat vuoron odottamista, toisen huomioista ja auttamista. Myös oli hieno nähdä miten osasivat ”hössötys” tilasta päästä pois ja rauhoittua miettimään tekemisiään.

Esimerkki 8

Pukemistilanteissa käymme paljon kehonosia läpi ja tunnustelemme omia kehonosia, jolloin lapsi oppii kehonhahmottamista. Voimme näyttää kehonosia myös kuvista, jotka ovat eteisessä tukemassa pukemistilanteita.

2.2 RUOKAILU

Ruokailu toistuu hoitopäivän aikana useamman kerran. Ruokailuun voi yhdistää eri tavalla arjen pedagogista näkökulmaa. Ruokailussa pedagogisesta näkökulmasta katsottuna on keskeistä on omatoimisuuden opettelu ja erilaisten ruokien maistelu. Ruokailutilanteissa on luontevaa myös keskustella rauhallisesti lasten kanssa

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

erilaisista asioista kuten ruuan mausta, väristä, määrästä, alkuperästä tai päivän kuulumisista.

Esimerkki 1

Istuimme ruokapöydässä syömässä lounasta. Lapsia oli 5 ja minä aikuisena. Yksi poika alkoi kertoa, miten hän oli eräänä iltana syönyt iltapalaa äidin kanssa parvekkeella ja katselleet kuuta. Hetki oli ollut hyvä, hän oli nukahtanut äidin kainaloon. Hän pohti, että kuu näytti olevan kovin lähellä maata. Hän asuu seitsemännessä kerroksessa. Siinä pohdittiin yhdessä muidenkin lasten kanssa, että onko se kuu oikeasti siinä lähellä ja joku mielti, että hänkin näki sen kuun autosta ja se vaihtoi paikkaa! Siis vaihtoiko se kuu paikkaa?!

Sitten pohti eräs lapsi, että ei se 7 kerros vielä ole korkea – niitä on paljon korkeampiakin taloja. Pääsimme pilvenpiirtäjiin. Missä niitä on? No amerikkassa keksi jouku. Missä on Amerikka? Seinällämme on Maailmankartta ja heti saimme tarkistettua, missä Amerikka on ja vertasimme sen sijaintia Suomeen nähden. Pohdimme myös nimeä pilvenpiirtäjä – mistä nimi, ovatko talot oikeasti korkeammalla kuin pilvet jne. Pohdimme myös pilvenpiirtäjien hissejä – voiko ne mennä rikki ja miten sitten pääsee kotiinsa, kun kerroksia voi olla 100!!! Opimme mm. turvallista/hyvää oloa vanhemman kanssa – arjen juhlahetkeä! Opimme maantiedettä ja matematiikkaa ja kuun liikkeitä/etäisyyttä maasta.

Esimerkki 2

Arjen pedagogiikkaa on vaikea eritellä, sitä on jokaisessa perushoitotilanteessa. Tilanteissa ohjataan, neuvotaan, pohditaan, harjoitellaan ja opitaan asioita. Omassa eskari ryhmässäni esimerkiksi ruokailutilanteet ovat arjen pedagogiikkaa parhaimmillaan. Opimme hyviä ruokatapoja ja – tottumuksia, käytöstapoja, oman vuoron odottamista, omatoimisuutta jne. Opimme asioita ruuan tärkeydestä ja terveellisyydestä.

Ryhmäni ruokailee 4 lapsen pöytäryhminä ja ja rauhallinen keskustelu on sallittua. Itse pyrin ruokailemaan vuorotellen eri pöydissä. Ruokailun lomassa onkin puhuttu monta iloista tai harmittavaa asiaa. Joskus on pohdittu omaan perheeseen tai kaverisuhteisiin liittyviä arkojakin asioita. Lapsella on ollut mahdollisuus kertoa mieltä painava asia kun aikuinen on vierellä ja tällä on aikaa kuunnella.

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Esimerkki 3

Ruokailu:

- ateriointi lasten kanssa antaa oivan mahdollisuuden keskustellen pohtia esim. mausta, väristä, tuntemuksista lukumääristä ja monista muista asioista
- opetellaan maistamaa ja hyväksymään erilaisia makuja
- tehdään ruokailusta ”nautinto”

Perushoitotilanteet:

- tekemisen sanoittaminen
- aikaa tilanteeseen
- yksilöllinen huomiointi

Esimerkki 4

Ruokailutilanteet, esimerkkejä:

- Mistä saadaan maitoa?
- Mitä tarvitaan, kun leivotaan leipää?
- Mitä muuta punaista ruoka-ainetta tiedät?
- jne...

Esimerkki 5

Kokeilu, joka johti pysyvään toimintatapaan:

Ruokailutilanne, ruokailu kolmessa pöydässä, joista jokaisessa ruokaili yksi aikuinen lasten kanssa. Tämä rauhoitti ruokailutilannetta ja pyrimme välttämään turhaa kulkemista (aiheuttaa levottomuutta). Lapset hakivat ruuan itse (melko matala ruuanjakopöytä) ja opettelivat ottamaan annoksensa itse. Aikuinen avusti tarvittaessa, kysyi lapselta minkä verran lapsi halusi, pitääkö lapsi kyseisestä ruuasta jne. eli ohjasi lasta ottamaan hänelle sopivan määrän ruokaa. Lapset oppivat pikkuhiljaa arvioimaan, mikä on itselle sopiva määrä ruokaa.

Pöydässä istuessa jutellaan mukavia ruuasta tai muusta mielenpäällä olevasta asiasta, jokainen aikuinen huolehtii omasta pöydästä ja keskustelu pyritään pitämään omassa pöydässä. Ruokailussa opetellaan kauniita pöytätapoja ja kiireetöntä ruokailua. Jos lapsi haluaa lisää ruokaa, hän voi itse hakea lisäannoksen ja lähinnä ruuanjakopöytää istuva aikuinen avustaa tarvittaessa. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen vieressä ruokailee aina yksi aikuinen, tarvittaessa on kuvat apuna ruokailussa. Jos lapsi ei pidä jostain ruuasta, kehotamme maistamaan ja jos hän ei siitä edelleenkään pidä, niin voi jättää syömättä. Kun lapsi on lopettanut ruokailun hän

jamk.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

odottaa hetken pöydässä, kunnes joku aikuisista on valmis ja ehtii mukaan eteiseen valvomaan wc- ja riisumistilannetta.

Esimerkki 6

Lasten kanssa vuorohoidon maailmassa arjen tilanteet ja pedagogiikka niissä korostuu. Usein huomaamme, että monilla lapsilla jäävät toimintatuokioihin osallistumiset vähäiseksi epätyypillisten hoitoaikojen vuoksi. Näin ollen panostamme esimerkiksi ruokailu- ja pukemis- ja wc-tilanteisiin. Viime aikoina olemme tietoisesti ottaneet ruokapöydässä suujumppatilanteita esimerkiksi pillillä imemistä ruokapöydässä. Tämä auttaa moneen asiaan; maidon juomisesta tulee hausempaa ja suun motoriikka kehittyy ruokailutilanteissa. Pienille palastamme leipiä, hedelmiä yms. todella pieniksi, jotta hienomotoriset taidot kuten pinsettiote parantuisivat kun he noukkivat pieniä murusia suuhunsa.

2.3 SIISTEYSKASVATUS, WC

Siisteyskasvatus korostuu alle 3-vuotiailla lapsilla, kun lapset opettelevat kuivaksi ja potalla olemista. Isommilla lapsille korostuu taas omatoimisuuteen oppiminen WC-tilanteissa. Siisteyskasvatuksen yhteydessä lapsia on mahdollista huomioida yksilöllisesti ja ottaa lapsen tarpeet huomioon. Varsinkin pienempiä lapsia on luontevaa palkita ja kehua onnistumista. Toimintaan voi yhdistää loruttelua, musiikkia, kuvakirjojen katsomista, lukemista, kehon osien tuntemista jne.

Esimerkki 1

Mielestäni arjen pedagogiikkaa sisältyy esim. vessaus, pukemis ja ruokailu tilanteisiin. Minulla on tapana jutella lapsen kanssa kun lapsi istuu potalla tai puetaan vaatteita päälle. Siinä voi opetella sanoja, äänneitä, lauluja, laskea varpaita ja sormia ja opetella kehon osia. Ryhmässäni on poika 2v4kk joka ei vielä puhu oikeastaan mitään. Olen hänen kohdallaan kiinnittänyt huomiota juuri tuohon edellä mainittuun jutteluun. Vähän aikaa sitten poika sanoi ensimmäisen sanan "kiitti". Jo samana päivänä potalla istuessa sain kuulla useammankin sanan kun keskityin vain tähän lapseen ja annoin lapselle aikaa. Se oli kyllä paras palkkio kun huomasin pojan puhuvan. Sanavarasto kasvaa huimaa vauhtia. Poika on niin iloinen, että taputtaa itselleen kun osaa sanoa sanoja. Niin olemme me aikuisetkin:)

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Esimerkki 2

Vessatilanne

- lapset istuvat potalla ja samalla katsellaan eläintaulua.
 - opetellaan eläinten nimiä, miten eläimet sanovat, etsitään eläimiä, lauletaan eläimistä.
 - opetellaan potalla käymistä ja eläinten nimeämistä
 - iloitaan onnistumisesta, kun pissi tulee pottaan
- joskus potalla istuu useampi lapsi, joskus on vain yksi
- Vauvojen kanssa hoitopöydällä katsellaan ja nimetään kuvia, lorutellaan
 - kielellistä tukemista

Esimerkki 3

Vessassa pienet saavat yksilöllistä huomiota vaipanvaihdon yhteydessä ja tähän on hyvä liittää pienimuotoinen jumppa-, laulelu- tai lapsen silittelyhetki. Lapset (ja etenkin aikuiset) oppivat näistä tilanteista sen, ettei aina tarvitse olla niin suunniteltuja ja strukturoituja toimintatuokioita, vaan arjen tapahtumiin liitetyt varpaiden laskemiset ja kehonhahmotukset ovat ihan yhtä tärkeitä. Aluksi lapset ovat olleet yllättyneitä, mutta kun he tottuvat moiseen arkiseen pedagogiikkaan, alkavat he haluta niitä ja vaatiakin.

Esimerkki 4

Otin kaksi alle 3-vuotiasta lasta pienten vessaan iltapäivällä. Molemmat lapset harjoittelevat tällä hetkellä kuiviksi. Lapset valitsivat vessan hyllystä eläinikirjan ja laitoin heidät istumaan potalle. Lapset istuivat lähekkäin potalla, joten heidän oli mahdollista yhdessä nähdä kirjan kuvat. Toisella lapsella oli kielen kehityksessä haasteita, joten päätin keksiä kirjan tarinan kuvien perusteella. Kirjassa oli papukaija, joka halusi leikkiä piilosta. Lapset keksivät papukaijalle nimen Polle. Jokaiselle sivulla oli maatilan eläimiä. Lapset nimesivät eläimiä pyydettäessä ja mietittiin yhdessä, miten eläimet äänittelevät. Lapset saivat näyttää vuorotellen sivulta, minne Polle-papukaija oli aina piiloutunut. Lopuksi tarinassa eläimet löysivät papukaijan. Lapset jaksoivat istua hyvin keskittyneesti kirjan parissa potalla. Tällä kertaa ei tullut tuotosta ns. pottaan, mutta vessahetki antoi mahdollisuuden tukea lasten kielen kehitystä luontevalla tavalla. Lapset oppivat kuuntelemaan toisiaan, vuorottelemaan, hahmottamista: etsimällä kuvasta asian, sanoja (nimettiin eläimiä ja niiden ääntelyä), lisäksi lapset maltoivat istua potalla rauhassa. Vessassa käymisestä jäi todennäköisesti lapsille mukava mieli, mikä antaa hyvät lähtökohdat kuivaksi opetteluun.

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

2.4 SIIRTYMÄTILANTEET

Siirtymätilanteita on lapsille useita vuorohoidon arjessa. Tyypillisesti päiväkodissa siirtymätilanteet liittyvät usein perushoitotilanteisiin esim. vessassa käyntiin, pukeutumiseen ja ulos lähtemiseen. Varhaiskasvattajien tehtävä on suunnitella siirtymätilanteiden ryhmittäminen ja organisointi, jotta lasten arki säilyy rauhallisena ja turvallisena. Siirtymätilanteiden hyödyntäminen on mahdollista pedagogisesti, koska usein niissä tapahtuu odottamista kuten esimerkeissä on kuvattu. Siirtymätilanteisiin on mahdollista yhdistää myös ohjatusti liikunnallista toimintaa.

Esimerkki 1

Päivälevolle siirryessä piirrän lasten selkään kuvioita tai kirjaimia, joita eskarissa ollaan jo harjoiteltu. Jokainen lapsi saa samalla yksilöllistä huomioimista ja rauhoittuu ennen nukkariin menoa. Samalla voidaan muistella päivän aikana harjoiteltua kirjainta, numeroa tai muotoa yms. Nukkarin ollessa rauhallinen ja osa lapsista ei nuku, piirrän myös silloin lasten selkään kirjaimia ja numeroita yms.

Erilaissa siirtymätilanteissa ja oman vuoron odottamisen aikana, voidaan harjoitella hyppimistä yhdellä jalalla paikasta toiseen. Laskea jonossa olevia lapsia ja harjoitella erilaisia käsitteitä, onko jonossa enemmän tyttöjä vai poikia. Jolloin niissä voidaan harjoitella esiopetukseen liittyviä asioita pieninä annoksina kerrallaan.

Esimerkki 2

Eräänä päivänä lapset olivat epätavallisen kärsimättömiä odottaessaan vuoroa mennä sisään riisumaan vaatteet. Pohdin hetkisen, miten saisin lapset rauhoittumaan ja odottelemaan vuoroaan kärsivällisemmin. Päätin antaa jokaiselle lapselle pienen tehtävän suoritettavaksi odotuksen aikana. Yhden lapsen tehtävänä oli laskea, montako kenkää lapsilla on yhteensä. Toisen lapsen tehtävänä oli laskea, monellako lapsella on sininen hattu. Kolmas lapsi puolestaan sai tehtäväkseen laskea, monellako lapsella on haalari takin ja housujen sijasta. Näin jokainen lapsi jännityksellä odotti, minkä tehtävän vuorollaan saa ratkaistavakseen ja odotus sujui mukavasti ja rauhallisesti. Samalla lapset vuoron odottamisen lisäksi matematiikkaa, värejä, käsitteitä... Ja mikä tärkeintä, kaikilla oli mukavaa!

Esimerkki 3

Siirtymätilanteet

- Laita tossut jalkaan, pese kädet ja mene omalle ruokapaikalle (moniosaisten ohjeiden kuuntelu ja noudattaminen)
- jne.

2.5 LEIKKI JA RAKENTELU

Lapsille on tärkeää luoda jokaisen hoitopäivän aikana mahdollisuus leikkiin. Leikkiminen on lapselle luontainen tapa mm. oppia, käydä läpi merkityksellisiä kokemuksia, opetella sosiaalisia taitoja ja tutustua ympäristöön. Varhaiskasvattajan tehtävänä on havainnoida sekä tarvittaessa ohjata ja tukea lasta leikissä. Tärkeää on luoda toimintaympäristö, joka motivoi ja mahdollistaa lasten leikin. Lasten osallisuutta ja toimijuutta voidaan tukea leikkialueiden valinnassa kuten esimerkissä 2 kuvataan. Esimerkeissä on kuvattu myös mm. rakenteluleikkejä, joita on hyödynnetty pedagogisesti tuoden mm. matemaattisia elementtejä ja käsitteitä mukaan rakenteluun.

Esimerkki 1

Lapset heräilivät päiväunilta ja tulivat saliin. Poika 3v leikki rakentelupalikoilla salin lattialla, hänellä oli ikävä äitiä ja homma meinasi mennä itkuksi. Sain pojan ajatukset kiinnitettyä muualle, kun aloimme järjestämään palikoita riviin ja laskimme niitä. Tässä tuli hyvää harjoitusta lukujonosta. Muutkin heränneet lapset kiinnostuivat meidän laskuharjoitusta. Saimme aikaan kunnan ”matemaattisen tuokion”, jossa opimme lukujonoa, laskemista, rytmitystä, vuoron odottamista ja hienomotoriikkaa. Tämä oli minulle hyvä havainnointitilanne useamman lapsen matemaattisista taidoista.

Esimerkki 2

Lasten leikkiin jako

Lapset oli aamupalan jälkeen tarkoitus jakaa pienryhmiin leikkimään. Perinteisen lorun sijasta teinkin jaon aakkosilla seuraavasti :

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Lasten nimilaput oli kiinnitetty seinälle alekkain ja vieressä olivat kuvat leikkipaikoista. Jokainen lapsi sai vuorollaan sanoa jonkin kirjaimen ja lorun tapaan ”laskimme” yhdessä aakkosilla, mihin pienryhmään / leikkitilaan kukin menee. Annetun kirjaimen kohdalle osunut nimilappu siirrettiin leikkipaikkakuvan alle. Joka ryhmään ”laskimme” neljä lasta.

Olimme juuri opetelleet Aakkoslaulua ja tämä oli hyvä jatkumo aakkosten opettelulle.

Esimerkki 3

Kahden 4-vuotiaan tytön rakenteluhetki magneettisarjalla

Istahdin mukaan tyttöjen rakentelupuuhiin. Katselimme yhdessä ohjekirjaa ja päätimme tehdä lentokoneen. Pyysin tytöiltä vuorotellen lentokoneeseen kuuluvia osia esim. anna kaksi punaista, lyhyttä suoraa ja kolme palloa. Tytöt olivat motivoituneita tehtäväänsä. Tarvitsivat välillä apua kahden peräkkäisen ohjeen muistamisessa. Tehtävässä tarvitsi tunnistaa eri värejä: punainen, sininen, keltainen sekä erottaa lyhyt ja pitkä.

Aikuisen mukaan heittäytyminen lasten aloittamaan puuhaan on sangen hedelmällinen oppimistilanne.

Esimerkki 4

Tein oman pienryhmäni (kahdeksan lasta) kanssa kynätehtäviä ja koska kaikki tekivät tehtävät hyvin nopeasti piti miettiä suunnitelma b, ettei porukka hajoa häiritsemään muiden ryhmien tehtävien tekoa. Otimme kaksi laatikkoa dubloja ja menimme rauhalliseen tilaan missä ei ollut muita kuin me ja päätimme rakentaa eläintarhan. Meillä oli käytössä kuusi isoa dubloalustaa, joihin lopulta syntyi hieno eläintarha. Siinä yhdessä rakentaessamme ehdimme käydä läpi värejä, lukuja, muotoja , mitä eläimet syövät, mitkä eläimet asuvat missäkin ja mikä on minkäkin eläimen poikanen. Meillä oli oikein hauskaa ja mukavaa! Yhtään en ollut tätä suunnitellut, mutta yhdessä rakentamisesta saimme paljon oppia ja iloa!

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

2.6 RETKET JA ULKOILU

Retket tuovat vaihtelua hoitopäiviin ja ne yleensä mahdollistavat lapselle ominaiset tavat toimia kuten liikkumisen, tutkimisen, ihmettelyn ja kokeilun. Päivittäinen ulkoilu sinällään on tärkeää lapsen hyvinvoinnin ja kehittymisen kannalta. Ulkoilutilanteet mahdollistavat lapselle luontaisen tavan oppia ja tutkia ympäristöään itsenäisesti ja toisten lasten kanssa. Varhaiskasvattajat voivat rikastuttaa lasten ulkoilua eri tavoin, kuten ohjaamalla ulkoleikkejä, valitsemalla leikkivälineitä lasten käyttöön jne.

Esimerkki 1

Kaupunkimme läpi virtaa joki, jonka rannoilla meneville kävelyteille teemme usein kävelyretkiä. Joen varrella on paljon nähtävää ja lähes joka kerta alun perin pelkäksi kävelyretkeksi ajateltu toiminta muuttuu joksikin ihan muuksi... Seuraavassa on muutama esimerkki kävelyretkien annista!

Kävelimme joen rantaa pitkin ja tarkoituksena oli pysähtyä leikkimään joenrannan leikkipuistoon ja siitä jatkaa matkaa päiväkodille. Lähellä leikkipaikkaa on Apteekkarin yrttimaa, jonka kyltin muutama tarkkanäköinen poika huomasi. Niinpä retki jatkuikin tutustumisella yrttimaahan, sen yrtteihin sekä runsaaseen kotilokantaan. Päiväkodin pihalla ja lasten kotona kasvavia yrttejä tunnistettiin hienosti!

Eräänä kertana kävely joenvarressa muuttui mopoihin tutustumiseksi. Lähestyimme yläastetta ja yksi lapsista kertoi, että isovelji lähti sinä päivänä mopolla kouluun. Niinpä kävelimme joen rannassa olevan koulun parkkipaikalle ja etenkin pojat ihailivat hienoja mopoja. Ja niinpä myös ylpeä pikkusisko sai esitellä isoveljensä mopon!

Viime kesänä olimme jälleen kävelemässä joen rannassa. Jäimme ihailemaan hienoa saunalauttaa, joka oli pysäköity joen rantaan. Lapsissa se herätti paljon kysymyksiä ja keskustelua, kuinka siellä voi mukamas saunoa, tippuikohan sieltä järveen, millä se liikkuu eteenpäin jne. jne.

Loppukesän kävelyretkellä joen rantaan on myös täytynyt lasten ihmetykseksi käydä tutustumassa isoon lumikasaan joen rannassa: on tehty lumipalloja, kävelty kasan reunalla ja ihmetelty, miten se pysyy siinä vaikka ulkona tarkenee vielä t-paidalla jne. (Kasahan on jäähallin takana ja sen on saanut aikaan jäänhoitokone)

Kyseisille retkille on aina varattava aikaa ja oltava aistit avoimina lasten huomioille sekä tartuttava lapsilta tulleisiin ehdotuksiin, ihmetyksen aiheisiin ja muutettava ennakoitua suunnitelmaa tarpeen mukaan. Tieto retkien annista siirtyy aina myös lasten kertomana eteenpäin, sillä päiväkotiin myöhemmin tulleille kavereille ja muulle henkilökunnalle on myös kerrottava, mitä uutta näimme ja opimme retken aikana!

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Esimerkki 2

Ulkona ympäristön tarkkailu 2-vuotiaan pojan kanssa

Iltapäivällä ennen kotiinlähtöä pieni poika pyysi syliin. Katseli kiinnostuneena ympäristöä osoittaen eri asioita. Niitä hänelle nimesin. Varjoja ihmeteltiin myös. Poika osasi pyynnöstä heiluttaa kättänsä ja huomasi sen varjossa liikkuvan. Lippu liehui lipputangossa. Lentokone lensi taivaalla ja meni sitten talon taakse.

2.7 MUUT TILANTEET

Muihin arjen tilanteisiin on koottu erilaisia käytännön esimerkkejä arjen pedagogiikan toteuttamisesta. Esimerkit liittyvät erityiseen tukeen ja piirtämiseen, lasten keskinäiseen yhteistyöhön, maalaamiseen, pienryhmätyöskentelyyn ja yksilölliseen huomiointiin, värien nimeämiseen eri tilanteissa ja pelaamiseen.

Esimerkki 1

Erityistä tukea tarvitseva lapsi oli lyönyt ulkona kaveria, joka ehti häntä ennen keinuun. Lastenhoitaja toi huutavan kaverin sisälle rauhoittumaan ja selvittämään mitä tapahtui. Lastenhoitaja oli yrittänyt jo jonkin aikaa rauhoittaa kaveria, mutta lapsen tunnetila oli liian raivoisa. Kysyin voinko auttaa ja hain paperia ja kynän ja aloin selvittää piirtämällä mitä ulkona tapahtui. Lapsi alkoi seurata piirtämistä sekä kertoi miltä kaveri näytti kun hän löi ja miltä hän itse näytti tilanteessa ja mitä oikein tapahtui. Piirtämisen aikana lapsi rauhoittui ja tilanne saatiin selvitettyä. Lastenhoitaja on tämän jälkeen käyttänyt piirtämistä apuna useissa tilanteissa ja kertoo sen auttavan tosi paljon.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten tuesta ja tavoista toimia heidän kanssaan puhutaan yhdessä vanhempien luvalla niin, että koko henkilökunta tietää tärkeimmät sopimukset. Asioita myös kirjataan ylös, jotta aamu- ja iltavuorolaiset voivat lukea ne (samoin sijaiset). Ajatus on, että talon lapset ovat kaikkien yhteisiä.

Esimerkki 2

Kaksi noin 4vuotiasta hoitolastani päivähoidossa ovat olleet erityisen innostuneita Muumi-laulukirjasta ja cd:stä. Usein kun kyselen mitä haluaisivat tehdä, saan

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

vastaukseksi "muumilaulut". Säilytän levyä lukollisessa kaapissa laukussani sillä se on omani, käytössä myös kotona. Monta kertaa on tullut eteen tilanne etten voi lasten pyynnöstä huolimatta noutaa levyä kun olen "kiinni" jossain toiminnassa/valvomisessa tms. Eräänä päivänä muistin 4v-pojan äidin kertoneen että poika on erityisen kiinnostunut avaimista ja lukoista sekä osaa jo näppärästi käsitellä niitä. Kun lapset taas kerran pyysivät "muumilauluja" ja kirja oli kaapissa, annoin kaapin avaimen pojalle ja kerroin mistä kirjan ja cd:n löytää. Pyysin poikaa myös ottamaan 4v tytön mukaan ja neuvomaan lukon avaamisen sekä kirjan noutamisen. Kaksikko suuntasi innokkaana suorittamaan tehtävää ja hienosti onnistuivat !! **Yhteistyö** on voimaa, kaverin neuvominen kivaa ja samalla harjoitettiin molempien hienomotoriikkaakin aivan huomaamatta. Ja sitten vaan Muumilaulut soimaan :D-

Esimerkki 3

Maalaushetki pienryhmissä, 3-4 lasta, ikäjakauma 1,5-5v. Taulu:
syksyisiä puita.

Lapset saivat piirtää kynillä puun rungon ja lehdet töpöteltiin vanupuikoilla ja sormiväreillä. Tilanteessa mietittiin millaisia puita on olemassa ja millaisia on kotipihalla & päiväkodin, minkä värisiä lehtiä on jne. (puulajin tuntemusta, värien tietämystä, oman ja päiväkodin pihan hahmottamista). Mietittiin miksi puut muuttuvat syksyllä, keväällä, kesällä (vuoden aika opettelua). Lapset eivät saaneet maalata vanupuikoilla vaan joutuivat töpötellä (kädentaitojen harjoittelua). Osa lapsista jo ymmärsi, että lehtiä on myös maassakin ja osa voi leijaila ilmassa (lapsen kehitystason seuranta). Juttelua tilanteesta syntyi hyvin ja lopuksi harjoitettiin kirjoittamaan tauluun oma nimi. Tilanteessa pystyi hyvin seuraamaan lapsen kehitystä ja pienessä porukassa tilanne sujui hyvin ja lapset tykkäsivät kovasti tehdä taulua.

Esimerkki 4

Arjen tilanteissa (pukeminen, riisuminen, ulkoilu, vessassa odotellessa, ruokaa odotellessa, retkillä jne.) tulee juteltua paljonkin kaikenlaisia erilaisia tilanteita. Kun lasta kuuntelee pienemmissä ryhmissä, kuulee asiat tarkemmin. **Pienryhmissä** on mahdollista keskittyä paljon intensiivisemmin jokaiseen lapseen. Lapset myös kertovat itse paljon enemmän silloin, kun ryhmä on riittävän pieni. Tällöin keskustelu on luontevampaa ja omaa vuoroa ei tarvitse odottaa kohtuuttoman kauan. Pienryhmät toimivat meillä päivittäin. Uloslähtökin voi olla rauhallinen ja kivakin hetki, silloin kun pienryhmätoiminta onnistuu.

Tämän syksyn mukavia esimerkkejä tulee ainakin nämä mieleen:

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

pukemistilanteessa keskustelua vanhempien ja lasten eri sukunimistä – •

kuka saa valita nimen? miksi? koska? mitä tarkoittaa?

- säästä jutellaan paljon – miltä tänään näyttää ja miksi syksyllä tarvitsee enemmän vaatetta...
- ongella pohdittu millaisia kaloja on olemassa...
- metsäretkellä nimetty marjoja, kasveja ja keksitty satuja ja löydetty ”satuolentoja”... kuljettu ”Peikkosillalla”, ”Nuuskamuikkusen sillalla”, maasta pilkistää peikon hiuksia jne.
- ruokapöydässä mietitään ruuan valmistustapoja ja raaka-aineita, jutellaan samalla pöytätavoista – kuka olikaan käynyt ravintolassa ja kuinka siellä käyttäytyään...
- askarteluhetkillä voidaan miettiä tekniikoita tai aiheeseen liittyviä juttuja – syksyisiä puita maalatessa pohdittiin millaisilta puut näyttävät syksyllä, miksi puiden väri muuttuu...

Arjen pedagogiikka vaatii ensisijaisesti työntekijän läsnäoloa ja kiinnostusta lapsen asioista. Mikäli hän ei pysähdy hetkessä, jää moni tilanne hyödyntämättä.

Esimerkki 5

Ongelmana **värien nimeäminen**. Toistetaan pukiessa, värittämisessä, askartelussa mikä väri tämä on. Tarkkuutta ja keskittymistä on hyvä harjoitella pienellä porukalla. esim. tavoite pelata peli loppuun tai tehdä vähitellen itsenäisesti palapeli.

Näitä tilanteita on hyvä hyödyntää iltaisin ja viikonloppuisin. Yleensäkin keskustelu jo pienenkin lapsen kanssa hoitotilanteessa on mielestäni arjen pedagogiikkaa.

Esimerkki 6

Pelihetki ja leikin lomassa laulellaan, lorutellaan

- lapsi laskee nopan silmäluvut ja siirtää noppaa oikean määrän (numero-määrä vastaavuus)
- lapsi oppii keskittymään ja seuraamaan tilannetta, esim. muistipeli
- oppii odottamaan omaa vuoroaan
- oppii sietämään pettymyksiä
- jne...
- Aloitan lorun/laulun, keskeytän tarkoituksella, lapsi jatkaa (kuuntelu + muisti) jne....

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

3. YHTEENVETO

Varhaiskasvatusta (2015) todetaan: "Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti **pedagogiikka**." (1 § (8.5.2015/580), 2015) Arjen pedagogiikassa yhdistyy luontevasti suomalaisen varhaiskasvatuksen ajatus hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta. Pedagoginen toiminta nähdään tällöin laajasti, sillä kaikkiin arjen tilanteisiin on mahdollista yhdistää oppimisen näkökulma. Varhaiskasvatusta (2015) yhtenä tavoitteena on "**toteuttaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset**." Kun pedagoginen toiminta nähdään varhaiskasvatuksessa monipuolisesti, arjen pedagogiikan rooli on tärkeä lapselle luontaisena tapana oppia strukturoitujen oppimishetkien rinnalla.

Erityisesti perushoitotilanteiden hyödyntäminen pedagogisesti on erityisen tärkeää, sillä perushoidolliset hetket toistuvat useasti lapsen hoitopäivässä. Arjen pedagogiikan toteuttaminen mahdollistaa myös perushoitotilanteissa yksilöllisen huomiointin, jolloin lasten voidaan tukea hänen kehitystarpeiden mukaisesti. Arjen tilanteissa lapsi on luontevasti subjekti ja toimija, joka opettelee omatoimisuutta ja tekemään asioita itse tai yhdessä toisten lasten ja aikuisten kanssa.

Vuorohoito lapsen varhaiskasvatusympäristönä tuo omat erityispiirteet pedagogiikan toteuttamiseen. Vaihtuvien hoitoaikojen vuoksi osa lapsista ei aina pääse osallisiksi ns. suunniteltuihin oppimis- ja toimintahetkiin. Tällöin erityisesti näiden lasten kanssa korostuu arjen pedagogiikan toteuttaminen, jotta pystytään tukemaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Iltaisin ja viikonloppuisin vuorohoito lapsen kasvuympäristönä tarjoaa usein myös mahdollisuuksia lapsen yksilölliseen huomiointiin ja tukemiseen, varsinkin kun lapsia on hoidossa normaalia vähemmän.

LÄHDEKIRJALLISUUTTA

Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Karila, K & Lipponen, L. 2013. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Mikkola, P & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen.

jamk.fi

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

